

Grad, razvalina. Okvirne zidovje je še ohranjeno. Par stavbnih skupin v notranjščini še v več nadstropij. Velike, stolpu podobne poslopje je imele še pred kratkim strehe, ohranjenih je netri par lesenih strepov. Zunanaj se vidi jarek, v malem dverišču vednjak in v bližini oboka/na tleh klet, krita s križnimi oboki, ki slone na kamnitih konzolah na straneh in na kamnitem stebri na sredi. Steber okrogel, baza okrogla in pristrešena. Čuti se še bližina gotike. Kupast kapitel. Ostanki portalev in okvirjev iz sivkastega kamna s porezanimi rebovi. Vse novejšje konstrukcije se iz sivkastega apnenca, negotske, a vseeno se še čuti posledica gotike. Kameniti ogli. V pritličju na enem oglu še ohranjen pritlični okrogli venec, ki kaže bolj na 17. stol. kot na 16. stol. Stele, XXX., 15.5.25.

Slika razvalin starega ortneškega gradu. Grad so sezidali Ortenburžani. Pozneje so bili njegov lastniki Celjski grofje, nazadnje pa Habsburžani. Grad je mnogo trpel za časa kmečkih uporov in turških vdorov.

Il. Slov. 1931, L. VI¹, št. 50, str. 389-395.

Grajska kapela:

Vel. oltar izredno fino delo iz 40 let 17. stol. Krstančasta ornamentika, maske 2 angeljski glavici, sadni obeski.

Na hrbtu je s črno barvo za risano I=W=. Mogoče ime rezbarja ali pozlatarja. Z rdečilom pa Ioan: Christo: Stadler A Gstiern 8bis 1663.

F: S: 25 8bis 1663 Franciscus Xauerus Repesh Ludirector Anno 1756.

Simon Gradisher C.S.1653.

Fernandus Lozhniker 1740 N.G.Lvdirector.

V oltarju izredno dobra slika sv. Jurija. V pokrajini z drevesi, pogledom na morje, gradovi in , kjer je vse posejano s kostmi in lobanjami. V ospredju, kleči v ozadju na levo devica. V ospredju velik zelen zmaj, ki ga prebada Jurij - vojščak na vzpetem konju.

Podpis na d.spodaj blizu ogla H.G. G.

Antependij iz usnja. V sredi slika sv. Jurija. V oltarju 2 visoka bogato rezljana svečnika iz sr.17.stol.

Prižnica je izredno bogato delo okrašeno z grbom, kakor vsi oltarji in ima letnico 1648. Na strehi je napis: Opvs Fac Evangelistae Misterium Tuum simple solius esto 2 T I 4.

Na obalustradi *Kim* cerkvenih ošetrov.

V atiki vel.oltarja dobra slika Boga ošetro.

Levi str. oltar je nekoliko zrelejše oblike od velikega, pendant desnega. V atiki slika sv. Valerije, spodaj Vnebohod Marije na pokrajini z gozodvi in praznim grobom na levi. Marija kleče na pol na oblakih, držana od angelov. Dobro risano.

Podpis v sredi spodaj H:G:G:N:1641.

V desnem oltarju zgoraj slika sv.Janeža.spodaj v pokrajini sv.Barbara in sv.

Lucija. Podpis na d.spodaj H:G:G: Obe figuri močno benečanski.

Stele, LV, 11.8.1936, str.50-52.

Članek "Ortneški grad nezadržno propada" (v najemu ga ima občina Pulja, a ga ne obnavlja; le vsake ~~ix~~ leto je tri mesece uporabljen za letovanje otrok.Streha se je ponekod že udrila.)

Dolenjski list, št.2, letnik XIX., 11. jan. 1968., str. 18.

V tlorisu od zapada proti vzhodu zvenik, pravokotna ladja in prezbitერიj. Zvenik mogoče pozneje dozidan, ker nima zidca, ki ga ima vsa ostala cerkev, tudi kosi fasade ob portalu pod zvenikom. Zekel ima kamnitne strešice - venec. Barečni okviri oken se iz istega sivega kamna z ostrimi robovi in polkrožno završen kamenit portal. Prezbitერიj zaključen s tremi stranicami osmerokota. Svedi se banja (v ladji na notranjih nosilcih) s sesvednicami. Krasna oprava: trije altarji in prižnica iz srebe 17. stol. Veliki altar bogata arhitektura stebrov in zidcev, zelo bogate rezljane. Črne ozadje in zlato. Ornamentika, angelske glavice, angeli, kariatide in drugi angeli. Na vrhu v lepem okviru slika depresne Bog Oče s kregle, zdi se soroden po tipu enemu pri sv. Trejici na vel. altarju v Novi štifti); čisto na vrhu sv. Mihael nad hudičem. Glavna slika pl. o. na leseni deski. Pekrajina, gledana z močno vzvišene perspektive, v ozadju gozdovi, grad in na levi devica, ki meli. V ospredju boj sv. Jurija na belem konju z zmajem. Velika pejava, mlad, bradat. Slika močno dekorativna, dobro ohranjena in sijajna v učinku. Okrog po tleh ostanki kesti in človeške glave. Slikane v temno zelenem tonu. V kompoziciji še sled gotike. Slika je ena najboljših naših iz 17. stol., na desni v kotu sign.: HGG.

Ob altarju dva velika, lepo rezljana svečnika iz istega časa kot altar. Zadaaj na altarju s črne barve: I.W. Verjetno podpis prvega zlatilca-

Prenovila sta ga 1908 Štefan Crljen in A. Črnelegar iz Ljubljane. Stri podpis: F.S. 25. okt. 1663.

Jean: Christo:

Stadler Agstern

oktobris 1663.

Franciscus Xauerus Repesh Ludirector Anno 1756.

G.S. 1653.

Ferdinandus Lezniker 1740 Ludirector.

Lep usnjat antependij z barvane in zlačene ornamentike. V sredi slika sv. Jurija na zlatem, prešanem ozadju, na desni v ozadju devica.

Na južni steni prezbiterijska visi slika pl.o. - vrh zakrežen: sv. Trojica, sedeč Bog Oče v plavi obleki, karakteristično rumenem plašču in Bog Sin s križem, velik dekorativno drapiran rosa plašč, spodaj sv. Duh. Tip obelave in barve kot na Križni gori. Nedvomno Fert. Bergant.

Severni stran. altar, zaviti stebri, zlata ornamentika, sadni obeski. Dve sliki, pl.o., v atiki sv. Valerij, stoječ v pokrajini, spodaj Vnebohod M. b. na oblakih z angelci, ki tresije rože. Spodaj pokrajina z drevjem in mestom in praznim grobem. Obe istega dela, verjetno kot ostale v cerkvi.

Južni stranski altar, ista arhitektura kot severni. Sliki pl.o. sv. Janez Krst., in sv. Lucija in sv. Barbara, ki stojita v pokrajini. Kip sv. Lucije nekoliko benečanski, lep obraz. Za Barbare stolp. Spodaj v kotu na desni

podpis: H:G:G.

Pri Barbari karakteristična silhueta obleke. Slike so umazane, a sicer dobre ohranjene in posebne obe signirani zelo dobri.

Prižnica stoji na rezljanem stebru. Balustrada ornamentirana s kipi 3 cerkvenih očetov in dveh evangelistev, letnica 1648. Strešica bogato rezljana z grbom, napis: Opus Fac. Evangelistae Misterium Suum imple rabiis (??) este 2 Ti 4. Stele, XXX., 15.5.25. 1925

Slika dela zunanjščine (del fasade z vhodom).

Il.Slov.1930, L.VI, št.43, str.340 -341.